

Sihtkontrolli kokkuvõte.
Tööandja tegevus tagada ohutud ja tervist hoidvad töötingimused
tanklate töötajatele, kes töötavad öisel ajal.

2016. aasta suvekuudel (juuni lõpp- juuli) viisid töötervishoiu järelevalve talituse töötervishoiu tööinspektorid läbi sihtkontrolli, milles kontrolliti tööandja tegevust ohutute ja töötaja tervist hoidvate töötingimuste tagamisel öisel ajal töötavatele töötajatele erinevate tanklakettide teenindusjaamades.

Öisel ajal ärkvelolek ei ole inimesele füsioloogiliselt loomumane ning selle tõttu on organism stressiseisundis. Nii on oluline, et loomumasest erinev ärkveloleku aeg oleks töötaja jaoks kohandatud võimalikult sobivaks ja ei kannataks töötaja tervist ega ka pakutava teenuse kvaliteeti.

Sihtkontrolli läbiviimiseks kasutati juba varem väljatöötatud ning kasutatud küsimustikku.

Küsimused keskendusid öötöötaja ohtudele – kas riskianalüüsis on käsitletud ööajal töötavate töötajate terviseriske, millised on riskide vältimise abinõud, kas nende töötajate tervisekontroll on korraldatud, kas on tagatud puhkepauside kasutamine, kuidas on korraldatud esmaabi, abi kutsumine hädaolukorras jne.

Järelevalvega hõlmati 12 ettevõtet ning kokku külastati 24 tanklat. Tanklad valiti juhuvaliku teel.

Ühes ettevõttes rikkumisi ei avastatud, ülejäänud tanklates tuvastasid töötervishoiu tööinspektorid mitmeid tegematajätmissi. Kokku tuvastasid töötervishoiu tööinspektorid külastuste käigus 60 erinevat rikkumist, mis märgiti kontrollakti.

Ettekirjutus koostati kolmandiku rikkumiste kõrvaldamiseks. Ülejäänud rikkumised fikseeriti vaid kontrollaktis ning tööandja on teatanud nende kõrvaldamisest.

Enamik kontrollitud teenindusjaamad olid avatud 24 tundi ööpäevas. Öisel ajal teenindati paljudes kohtades vaid luugi kaudu, et paremini tagada töötajate turvalisus. Töötajad olid juhendatud tegutsemiseks häireolukorras ning kiireks abi kutsumiseks olid olemas ka paanikanupud. Tööandja oli sõlminud lepingu turvafirmaga.

Töötajate tööaeg oli varieeruv ning selle pikkuseks oli 12-13 tundi kuni 16 tundi.

Tuleb nentida, et nii mõnegi tegematajätmissi kohta võib öelda, et need on ettevõtetes tavapärased ja nende puhul ei ole oluline, kas töötatakse öösel või päeval. Samas aga oli ka selliseid puudusi, mis ebasoodsate asjaolude kokkulangemise tulemusena võivad lõppeda traagiliselt.

Tuvastatud rikkumistest võib välja tuua puudusi riskianalüüsis. Töökeskkonna riskid olid kas osaliselt jäänud hindamata või olid need alahinnatud.

Kõige sagedamini oli riskianalüüsi korraldamise käigus jäänud hindamata öötöoga seotud riskid.

Alahinnatud töökeskkonna ohuteguritest võib eraldi välja tuua aga füüsilise ülekoormuse. Näiteks oli ühes riskianalüüsis füsioloogiliste ohutegurite riskitase märgitud hindega 2. Riskihinde 2 selgituseks oli märgitud, et ohuteguri ilmnemissagedus võib olla väga ebatõenäoline, sest ohutegurit ei esine mitte kordagi kogu töötamise aja jooksul, kuid ohuteguri tagajärg esinemise korral võib olla keskmiselt kahjulik (põhjastades õnnetusi või kergemaid tervisehäireid). Samas aga nägi töövahetuse ajakava töötajale ette igas kuus teatud arvu öövahetusi ja 12 tunniseid vahetusi. Pikkade töövahetustega ja öösiti töötades ei ole õige aga eeldada, et mistahes füüsilise koormuse (töö jalgadel) ilmnemissagedus väga ebatõenäoline.

Mõnel juhul oli ka riskianalüüsi dokument vananenud. Näiteks esitati tööinspektorile üle vaatamiseks 2003. aastal koostatud riskianalüüs, kuid töökeskkonnas oli toimunud palju muutusi ka pärast 2003. aastat ning riskianalüüs oli jäänud ajakohastamata.

Jällegi tuleb tõdeda, et riskianalüüsi läbi viies valmistab enim raskusi nende ohutegurite hindamine, mille mõju ei avaldu kohe, vaid mõne aja möödudes.

Nõustuda ei saa ka tööandja riskianalüüsi märgitud soovitusel, kus tööülesandeid seistes täitvatele töötajatele nähti ohuteguri mõju vähendava abinõuna ette toetumist kassade läheduses olevate kappide/riiulite vastu.

Esines ka tervisekontrolli korraldusega seotud rikkumisi. Töötervishoiuarstile ei olnud tööandja andnud teada, et töötaja on öötöötaja või ei olnud kinni peetud tervisekontrolli taastlõikude tähtaegadest.

Töötajate tervisekontrolli korraldamine ei aita küll vältida tervisehäirete teket, kuid võimaldab varem avastada tööga seotud tervisehäireid. Nii saab tööandja kiiremini ja paremini korraldada töö töötaja jaoks kõige sobivamaks, et edasine tervisehäire süvenemine oleks välditud.

Probleeme esines ka töötajate juhendamisega – puudusid ohutusjuhendid, töötajad olid juhendamata jäetud, juhendamist ei olnud registreeritud jne.

Rikkumisi tuvastati veel isikukaitsevahendite (edaspidi IKV) kasutamise nõuetes. IKV tuleb valida vastavalt ohutegurile ning abiks on kasutatavate seadmete kasutusjuhendid ning ohtlike kemikaalide ohutuskaardid.

Mõned rikkumised olid aga sellised, mis võivad ööajal töötajale võib hõlpsamini põhjustada tervisekahjustuse kui päevasel ajal. Selleks on libisemise, komistamise ja kukkumise oht. Nii märkisid töötervishoiu tööinspektorid mitmel korral, et töötajate liikumisteedel on ebatasasusi, lahtisi põrandaplaate vms. Hämaras liikumisel ei pruugi takistus või ebatasasus liikumisteedel olla märgatav ja õnnetused võivad kergemini juhtuda.

Samuti oli probleeme nii tööruumide kui ka olmeruumide kitsikusega.

Rahul ei saa mõnel juhul ka esmaabi korraldusega. Vastuseks küsimusele esmaabi väljaõppe kohta kuulis töötervishoiu tööinspektor, et keegi ei oska nagunii esmaabi anda ja kui midagi peaks juhtuma, siis helistatakse 112. Kahjuks võib aga vahel päästjate saabumine jääda hiljaks ning kiire ja oskuslik tegutsemine võinuks päästa inimesi.

Sageli olid esmaabiandjaks koolitatud teenindusjaama juhataja või tema asetäitja. Nende töötajate tööpäev aga lõppes tavapärasel ajal ning pikemalt töövahetusse jäävale töötajale esmaabiandmine ei ole tagatud.

Soovitustena võib välja tuua:

1. Töökeskkonna riskide hindamine ja selle alusel tegevuskava koostamine on väga oluline töötajate tervisekahjustuste vältimisel. Ka öötööl on omad riskid ning nendega tuleks arvestada ning riskianalüüsi käigus hinnata .
2. Töötajate tervisekontrollil on oluline roll võimalikult varaste tervisehäirete avastamisel ja vajalike abinõude rakendamisel.
3. Töötajate juhendamise süsteemile tuleb pöörata rohkem tähelepanu. Asjakohaselt koostatud juhendid ja nende tutvustamine töötajatele aitab kaasa tööõnnetuste ja tööga seotud haigestumiste vältimisele.
4. Vajalik on üle kontrollida kõik tehtavad tööd – kas on mõne puhul vajalik kasutada ka IKV-sid. Kuivõrd IKV on mõeldud töötaja kaitsmiseks tema elu ja tervist ohustava teguri eest, siis niisuguse vajaduse ilmnmisel on vaja töötajale IKV ka väljastada.
5. Ettevõttes peab olema määratud esmaabiandja ning talle peab olema korraldatud vajalik väljaõpe.
6. Liikumisteed peavad olema takistustevabad, ilma konarusteta, et oleks välditud töötajate komistamis- ja kukkumisoht.
7. Töötajate puhkamiseks ja einetamiseks peavad olema sisustatud olmeruumid, mis on piisavalt ruumikad ning varustatud laudade ja seljatugedega istmetega.

Kokkuvõtte koostas:

Silja Soon

Töötervishoiu järelevalve talituse juhataja

17.08.2016

